

Asia: VN/25792/2024

1) Luonnos valtioneuvoston asetukseksi jakeluvelvoitteen joustomekanismista sekä 2) luonnos valtioneuvoston asetukseksi maankäyttösektorin toimien voimaantulosta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Asia: VN/25792/2024

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi jakeluvelvoitteen joustomekanismista sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi maankäyttösektorin toimien voimaantulosta

Skoggi Oy Skoggi Oy kiittää mahdollisuudesta lausua luonnosasetuksista koskien jakeluvelvoitteen joustomekanismia ja sen voimaantuloa maankäyttösektorilla.

Skoggi Oy on vuonna 2019 perustettu suomalainen osakeyhtiö, jonka tavoitteena on tuoda metsien kiertoajan pidentämiseen ja hyvän kompensaation periaatteisiin perustuvaa hiilensidontaa vapaaehtoisen kompensaation markkinalle.

Skoggi Oy on vuosina 2021–2023 rakentanut toimintamallin, järjestelmäkokonaisuuden ja sopimuskehikon metsien lisäisen hiilensidontan hyödyntämiseen ilmastoinmuutoksen hillinnässä.

Skoggi hyödyntää metsästä saatavaa laajaa datamäärää hiilensidontamallin luomisessa ja on rakentanut yhteistyömallin ja järjestelmäintegraation, joka mahdollistaa maankattavan metsähoitoyhdistyskentän mukana olon metsien kiertoajan pidentämisessä.

PwC:n Suomi Oy (PricewaterhouseCoopers) on varmentanut tämän kokonaisuuden yli vuoden kestäneessä varmennusprojektissa. Varmennus valmistui joulukuussa 2023.

Suomen metsiä, niiden kasvua ja hiilensidontaa on mitattu ja tilastoitu jo 40 vuoden ajan. Lisäksi viimeisten 10 vuoden ajan Suomen metsiä ja metsien kasvua on systemaattisesti ja kattavasti mitattu digitaalisesti ja dokumentoitu ns. laserkeilauksen avulla. Tämä on mahdollistanut jatkuvasti tarkentuvien kasvumallien ja samalla myös hiilensidontamallien rakentamisen.

Lausuntomme sisältää kommenttimme asetusluonnokseen pykälittäin.

1 § Hyväksyttävät joustomekanismit

Skoggi Oy pitää tärkeänä sitä, että metsien kiertoajan pidennys on mukana hyväksyttävissä joustomekanismeissa. Kiertoajan pidennyksellä on näkemyksemme mukaan mahdollista saada nopeasti aikaan jakeluvuoritukselle toimiva ja laaja joustomekanismi, joka on myös ilmaston lämpenemisen kannalta nopeavaikutteinen. Tammikuussa 2025 tehtävänsä ympäristöministerinä jättänyt Kai Mykkänen totesi ministerikaudellaan useasti, että ainut keino Suomen ilmastotavoitteiden toteuttamiseksi on metsien kiertoajan pidentäminen. Skoggi Oy yhtyy tähän väitteeseen, mutta ei puolla metsien kiertoaikaan puuttuvaa pakottavaa regulaatiota. Sen sijaan Skoggi katsoo, että on erityisen tärkeää luoda kaupallisia malleja, joilla metsien keskimääräisiä kiertoaikoja saadaan vapaaehtoisesti ja metsän omistajan kannalta taloudellisesti kannattavasti pitenemään. Skoggi katsoo, että metsien kiertoaikojen pidentäminen tuo nopeasti nettonykyarvoltaan korkeaa, lisäistä hiilensidontaa. Tällä tarkoitamme sitä, että lisäinen hiilensidonta alkaa tapahtua välittömästi päätehakkuukelpoisen metsäkuvion siirtämisestä kiertoaikaan pidentävään hiilensidontamalliin, hakkuiden sijaan. Ja, kuten tänään ansaittu euro on arvokkaampi kuin kymmenen vuoden kuluttua ansaittu euro, samoin on tänään sidottu lisäinen hiilidioksiditonni arvokkaampi ilmaston lämpenemisen kannalta kuin 10 vuoden kuluttua sidottu hiilidioksiditonni. Euroon ja hiilidioksiditonniin pätee samantyyppinen 'korkoa korolle' vaikutus.

2 § Jakelijan joustomekanismia koskeva hyväksymishakemus

Skoggi katsoo, että joustomekanismin eräänlainen konseptihyväksyntä tulee voida tehdä ennen varsinaisen päästövähennystoimen käynnistämistä tai sen alkuvaiheen aikana. Tämä mahdollistaisi toimien nopean käynnistymisen. Päästövähennysten todentaminen voitaisiin näkemyksemme mukaan sen sijaan tehdä päästövähennysperiodin aikana esimerkiksi vuosittain tai vaikkapa 18 kuukauden välein.

Jakelijan joustomekanismia koskevassa hyväksymishakemuksessa kohdan 4 vaatimuksena on toimen tarkka sijainti. Esitämme, että hyväksyttävän vaihtoehtoisen päästövähennystoimen hyväksyntävaiheessa kohteen tarkkaa sijaintia ei vaadita ennakoon tehtävässä hyväksymishakemuksessa, vaan vasta todentamisvaiheessa. Esimerkiksi Skoggi tulee toiminnassaan kirjaamaan tarkasti jokaisen hankkeeseen kuuluvan metsäkuvion maantieteellisen sijainnin ja näitä metsäkuvioita tulee olemaan toimintamme käynnistyttyä tuhansia. Metsien kiertoaikamallissamme sijaintina voivat olla Suomen metsäkuviot Utsjoelta Hankoon. Niiden sijainnin määrittäminen hakemuvaiheessa ei näkemyksemme mukaan ole olennaista eikä mahdollista.

Lisäksi kohdassa 10 pyydetään antamaan arvio hiilivuodon määrästä ja kuvaus hiilivuodon hallinnasta. Tällä tarkoitetaan lain 5 d § kohdan vaatimusta, jossa päästövähennystoimen tulee olla sellainen, että toimi ei aiheuta kasvihuonepäästöjen kasvua tai hiilinielun pienenemistä toiminnan rajojen ulkopuolella. Skoggi toteaa, että useat päästövähennykset aiheuttavat tai voivat aiheuttaa muutoksen toisaalla, siten ettei päästövähennyksen toteuttaja voi siihen vaikuttaa. Esimerkkinä voidaan pitää vaikka tilannetta, jossa joukko A vähentää lihansyöntiään, ja tämän seurauksena lihan hinta laskee, jolloin joukko B lisää tai voi lisätä lihansyöntiään, niin ettei joukko A voi sitä vaikutusta mitenkään hallita.

Skoggi toteaa, että arvion antaminen hiilivuodon määrästä tulee olemaan esim. metsien kiertoajan pidentämisen osalta mahdotonta, koska se vaatisi koko metsäsektorin toiminnan ennakoimista. Tästä niin sanotusta hiilivuoto mekanismista pitkään neuvoteltiin myös hyvän kompensaation kriteereiden laadintaprosessissa, eikä asiasta päästy sovintoon. Skoggi Oy:n PwC Suomi Oy:n varmentamassa sopimuspaketissa mm. todetaan avoimesti, ettei Skoggi Oy voi ottaa vastuuta toimintansa ulkopuolella mahdollisesti tapahtuvista lisääntyvistä metsien hakkuista.

Skoggi esittää, että hiilivuodon arviointivaatimus ja kuvausvaatimus hiilivuodon hallinnasta poistetaan asetuksesta.

3 § Perusuraskenaario

Ei kommentoitavaa.

4 § Hiilivuodon välttäminen

Viittaamme pykälän 2 kohdan 10 kommenttiimme.

5 § Lisäisyys

Ei kommentoitavaa.

6 § Kumoutumisriskin hallinta

Ei kommentoitavaa.

7 § Kumoutumisriskireservi

Skoggi katsoo, että asetusluonnoksen mukainen 20 %:n kumoutumisrekisterivaatimus maankäyttösektorin hankkeille on perusteeton ja ylimitoitettu suhteessa muihin sektoreihin, erityisesti huomioiden lain kaksinkertaisuusvaatimuksen, joka jo itsessään tuo lisävarmuutta toimenpiteiden vaikuttavuuteen.

Skoggi katsoo, että maankäyttösektorin ja taakanjakosektorin tulisi olla yhdenvertaisia kumoutumisvaatimusten osalta, ja vaatimus tulisi asettaa enintään 10 %:iin molemmille sektoreille.

Skoggin toimintamalli pitää itsessään sisällään kumoutumisriskin kompensointimallin. Skoggi katsoo, että kaikille toimijoille asetettava samansuuruinen kumoutumisriskireservi voi estää laajamittaisten ja laajavaikutteisten hiilensidontamalliliiketoimintojen kehittymisen ylimitoitettujen riskireservien aiheuttaman lisärahoitustarpeen vuoksi.

8 § Ilmoitusvelvollisuus

Ei kommentoitavaa.

9 § Kumoutumisriskireservin käyttäminen

Ei kommentoitavaa.

10 § Todentajan pätevyys

Skoggi katsoo, että ei ole tarpeellista asettaa todentajan pakolliseksi pätevyysvaatimukseksi metrologiaa ja fysikaalisten ominaisuuksien mittaamista. Suomen metsiä, niiden kasvua ja hiilensidontaa puuston, maaperän ja juuriston osalta on mitattu ja tilastoitu jo 40 vuoden ajan. Lisäksi viimeisten 10 vuoden ajan Suomen metsiä ja metsien kasvua on systemaattisesti ja kattavasti mitattu digitaalisesti ja dokumentoitu ns. laserkeilauksen avulla. Tämä on mahdollistanut jatkuvasti tarkentuvien kasvumallien ja samalla myös hiilensidontamallien rakentamisen. Lisäksi metsien kiertoaikamallissamme sijaintina olisivat tuhannet Suomen metsäkuviot Utsjoelta Hankoon. Yhdenkin metsäkuvioiden hiilensidontamallien paikallinen mittaaminen vaatisi useiden vuosien massiivisen projektin. Skoggi katsoo, että todentamisessa tulisi tältä osin luottaa olemassa olevaan tilastoitun mittaustietoon ja sen todentamiseen esimerkiksi uusista datalähteistä.

11 § Poikkeamat

Ei kommentoitavaa.

12 § Todentajan lausunto

Ei kommentoitavaa.

13 § Ryhmätodennus

Skoggi pitää hyvänä, että sallitaan ryhmätodennus kohtuullisella paikan päällä tehdyillä otosmäärillä. Otosmäärän voisi antaa Energiaviraston harkittavaksi.

14 § Paikan päällä todennus

Skoggi pitää hyvänä, että sallitaan ryhmätodennuksen lisäksi asiakirjatodennus Energiaviraston suostumuksella. Skoggi katsoo, että myös asiakirjatodennukseen voitaisiin liittää kohtuullinen määrä paikan päällä tehtyjä otoksia.

15 § Asiakirjojen säilytysvelvollisuus

Ei kommentoitavaa.

VNA maankäyttösektorin voimaantulosta

Skoggi Oy katsoo, että maankäyttösektori on tärkeä ottaa mukaan jakeluvelvoitteen joustomekanismin voimaan tuloon yhtäaikaaisesti taakanjakosektorin kanssa. Skoggi toteaa, että useilla maankäyttösektorin toimijoilla ja varmentajilla on valmius nopeaan etenemiseen jakeluvelvoitteen joustomekanismin osalta.

Tiuraniemi Riitta
Skoggi Oy